

A családon belüli erőszak az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatában

Domestic violence in the case law of the European Court of Human Rights

---

Antalóczy Péter

Dr. habil PhD, intézetvezető, egyetemi docens
Károli Gáspár Református Egyetem,
Szociális Munka és Diakónia Intézet
drantaloczy.peter@kre.hu

Gonda Éva

Dr. nyomozó
Nemzeti Adó- és Vámhivatal,
Közép-magyarországi Bűnügyi Igazgatósága
gonda.eva.bp@gmail.com

Absztrakt

Cél: Jelen tanulmány célja, hogy bemutassa az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatát a családon belüli erőszak vonatkozásában. Szeretnénk bemutatni a bíróság döntései közül egy-egy szlovák, török, magyar, olasz és orosz jogesetet, figyelemmel azok hasonlóságaira és különbözőségeire.

Módszertan: Tanulmányunkat leíró jelleggel készítettük el, ahhoz a rendelkezésre álló és elérhető jogi szabályozókat és szakirodalmat vettük alapul, az elméleti tudásanyagot jogesetekkel szemlélítve.

Megállapítások: Láthatóan a családon belüli erőszak esetkörére vonatkozó jogi szabályozás a vizsgált jogeseteket tekintve hasonló, azonban nem lehet azt a megállapítást tenni, hogy azok teljesen azonosak lennének. Az egyes államok jogszabályi előírásai – hiába az összes jogesettel érintett ország tagja az ENSZ-nek – eltérő részletszabályokat határoz meg a fő irányként meghatározott ENSZ-egyezmények tekintetében.

Érték: Az elmúlt években nem született, vagy csak egészen minimális számban olyan tanulmány, amely a családon belüli erőszak témakörében különböző államok esetjogával foglalkozik.

Kulcsszavak: családon belüli erőszak, Egyesült Nemzetek Szervezete, Európai Unió, Oroszország

Abstract

Aim: The purpose of this study is to present the case law of the European Court of Human Rights on domestic violence. We would like to present one of the decisions of the Court in Slovakia, Turkey, Hungary, Italy and Russia, taking into account their similarities and differences.

Methodology: Our study was prepared in a descriptive manner, based on the available legal regulations and literature, illustrating the theoretical knowledge with legal cases.

Findings: Apparently, the legislation on domestic violence is similar in the cases examined, but it cannot be said that they are completely identical. The legal provisions of each state, despite the fact that all countries affected by the case are members of the UN, lay down different detailed rules for the UN conventions defined as the main direction.

Value: In recent years, no studies have been conducted, or only to a very limited extent, on the case law of domestic violence in different states.

Keywords: domestic violence, United Nations, European Union, Russia

Bevezető gondolatok

Mit nevezhetünk családon belüli erőszaknak? Erre mindenki tudna saját megfogalmazásában egy-egy definíciót meghatározni, azonban ismerünk egy, az Országos Gyermekegészségügyi Intézet által meghatározott fogalmat is erre. E szerint, „*ha valaki a hozzátartozója biztonságát, testi-lelki épségét veszélyezteti vagy károsítja, önrendelkezésében vagy szexuális önrendelkezésében korlátozza, testi erőszakot követ el vagy annak elkövetésével fenyeget, illetve e személy tulajdonságait szándékosan tönkreteszi, s ezzel elviselhetetlenné teszi az áldozat számára az együttélést*”, családon belüli erőszak valósul meg (OGYEI, 2004).

Az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) szintén kidolgozott egy fogalmat a családon belüli erőszakra. E szerint családon belüli erőszak valósul meg akkor, ha az együtt élő és egymással fizikai, érzelmi, anyagi, jogi függésben lévő személyek között erőszak, bántalmazás, visszaélés valósul meg, amely magába foglalja a fizikai, szexuális, érzelmi bántalmazás vagy elhanyagolás valamennyi formáját (Virág, 2005).

Fenti definíciók alapján láthatjuk, hogy mi tartozhat a családon belüli erőszak kategóriájába: gyakorlatilag minden ilyen tevékenységnek minősül, amely valamilyen rokonsági viszonyban (például: férj-feleség, szülő-gyermek stb.) álló személyek között bántalmazásként értékelhető.

Mivel a családon belüli erőszak a világ összes országában jelen van, szerző-párosunk jelen értekezésben nem kifejezetten a hazai jogi szabályozásra kíván összpontosítani, hanem a témakört a gyakorlati oldaláról megközelítve, egy-egy jogesetet mutatunk be a szlovák, a török, a magyar, az olasz és az orosz államok Emberi Jogok Európai Bíróságát (továbbiakban: EJEB) megjárt ügyei közül. Ezek alapján látható válik, hogy az EJEB milyen döntéseket hozott az egyes ügyekben, illetve az orosz jogi szabályozást – egy adott részterületet érintően – összevetjük a hazai jogi szabályozással.

Figyelemmel arra, hogy minden általunk jelen tanulmányban bemutatni kívánt jogesettel érintett ország tagja az Egyesült Nemzetek Szervezetének (továbbiakban: ENSZ) ([URL1](#)), így úgy gondoljuk, hogy meg kell említenünk az ENSZ Gyermekjogi Egyezményét¹, amely szerint a társadalom alapvető egysége a család, amely a családtagok számára a jólét és a fejlődés környezete is egyben. A gyermekek mindenek felett álló érdekét minden, őket érintő döntésben figyelembe kell venni, akár még a szülőktől történő elválasztásukra is sor kerülhet, amennyiben azok durván bánnak a gyermekkel, vagy őket elhanyagolják stb. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a gyermekeket a negatív hatásoktól (mint például az erőszak, lelki és fizikai durvaság, rossz bánásmód) megvédjük.

Az ENSZ a gyermekek jogain túl a nők jogai mellett is állást foglalt, az ENSZ Alapokmányában ugyanis rögzítésre került, hogy a nők és a férfiak egyenjogúsággal rendelkeznek. 1979. év végén elfogadták a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló (CEDAW) ENSZ egyezményt, így az 1980-as évtől kezdődően különös figyelemmel kísérik a nők elleni erőszak témakörét is (Domokos, 2017).

A vizsgálni kívánt kérdés talán még sohasem volt ennyire aktuális, mint a COVID-19-világjárvány idején, amikor is a preventív célú kijárási korlátozások és a karanténkötelezettség miatt az áldozatok lényegében minden eddiginél nagyobb mértékben össze voltak zárva bántalmazóikkal. Mindez a járvány első hullámában a családon belüli erőszak felerősödéséhez vezetett (Szabó & Virág, 2022), amelynek következtében a nők egy része éppen ott szenvedett erőszakot, ahol a legnagyobb biztonságban kellett volna, hogy legyen, vagyis az otthonában. A bántalmazás felerősödése a további hullámok során ilyen mértékben már nem volt kimutatható (Szabó & Virág, 2022).

A pandémia idején az Egészségügyi Világszervezet a családon belüli erőszak egyértelmű növekedését állapította meg több európai országban is, így Belgiumban, Franciaországban, Spanyolországban és az Egyesült Királyságban

---

1 Az ENSZ Közgyűlése 1989. november 20-án fogadta el a Gyermekjogi Egyezményt.

(URL2). A járvány megelőzése érdekében tett intézkedések éppen egy egyébként is veszélyeztetett csoportot taszítottak még kritikusabb helyzetbe, mivel az elszigeteltség az erőszak fokozódását vonta maga után. Felmérések eredményei alapján ebben az időszakban a segélyvonalakra érkező hívások, e-mail és SMS-üzenetek számának 30–40%-os növekedését lehetett látni (URL3). A bántalmazók folyamatos jelenléte miatt sokan még segítséget sem tudtak kérni.

Az ENSZ 1993-ban elfogadott Nők elleni erőszak megszüntetéséről szóló, 48/104. nyilatkozat 4. cikk (c) pontjában arra ösztönözte az államokat, hogy a hazai joggal összhangban, kellő gondosságot tanúsítsanak a nők elleni erőszakos cselekmények megelőzése és felderítése érdekében. Innentől kezdve a „kellő gondosság” elve egyfajta mérceként is szolgált annak megítéléséhez, hogy az állam valóban eleget tett-e a nők elleni erőszak leküzdésére vonatkozó kötelezettségének, ugyanis az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE; URL4) 14. cikke kimondja, hogy az egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés nélkül, mindenki számára egyenlően kell biztosítani. Éppen ezért célszerűnek látszik megvizsgálni az EJEB ítélezési gyakorlatát, annak érdekében, hogy képet kapjunk a tagállamok ezirányú kötelezettségteljesítéséről.

Az EJEB ítélezési gyakorlatának bemutatása

Kontrova v. Slovakia

A családon belüli erőszak tárgyában az EJEB először a *Kontrova v. Slovakia* ügyben hozott döntést. A kérelmező 2002 novemberében fizikai erőszak elkövetése miatt tett feljelentést férje ellen a nemzeti hatóságoknál, majd később ezt visszavonta. Ezt követően 2002 decemberében a férj lelőtte közös gyermekeiket. A panaszos megítélése szerint, noha a rendőrség tudatában volt a férj fenyegető és bántalmazó magatartásának, ennek ellenére mégsem tett semmit az áldozatok életének megóvása érdekében. Az EJEB szerint a kérelmező családjának helyzete az előzmények alapján már ismert volt a helyi hatóságok előtt, ebből kifolyólag a rendőrségnek kötelessége lett volna megindítani az ügygel kapcsolatos nyomozást, illetve a büntetőeljárást. Az EJEB végül megállapította, hogy Szlovákia megsértette az EJEE 2. cikkét, azaz a személyek élethez való jogát, ugyanis elmulasztotta megvédeni a kérelmező gyermekeinek életét. Ezzel egyidejűleg az EJEE 13. cikke, a hatékony jogorvoslathoz való jog is sérült, ugyanis a kérelmező nem részesült kártérítésben.

Opuz v. Turkey

Az EJEB e témában a legjelentősebb döntését az *Opuz v. Turkey* ügyben hozta. A kérelmező férje a kérelmezőt és édesanyját, nem egy alkalommal életveszélyes sérüléseket is okozva, éveken keresztül fenyegette és bántalmazta. Büntetőeljárás azonban csak egy esetben indult a férj ellen, mivel a sértettek a bántalmazó halálos fenyegetései miatt panaszukat sorra visszavonták. Bizonyíték hiányában szűnt meg az az eljárás is, amikor a kérelmezőt a férje megsebesítette. 1998-ban viszont pénzbüntetésre ítélték a bántalmazót, mivel autójával elgázolta feleségét és annak édesanyját, tetteivel súlyos sérüléseket okozott. 2001-ben ismét pénzbírsággal sújtották akkor, amikor hét alkalommal szúrta meg feleségét. A két nő az őket ért fenyegetések miatt úgy döntött, hogy elmenekülnek, azonban ennek során a férj lelőtte anyósát, aki belehalt sérüléseibe. 2008-ban az elkövetőt életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, ám büntetését mérsékeltek, amikor a bíróság azt állapította meg, hogy cselekményét provokáció hatására tette.

Az EJEB ítéletében kimondta az EJEE 2. és 3. cikkeinek, azaz az élethez való jognak és a kínzás tilalmának megsértését, mivel a török hatóságok elmulasztották megtenni az áldozatok védelmét szolgáló intézkedéseket. Továbbá megállapítást nyert az is, hogy Törökország nem dolgozta ki, és nem alkalmazta azokat az eszközöket, amelyek hatékony védelmet nyújtottak volna az említett területen. Az eset körülményeinek mérlegelésével a török hatóságnak az áldozat kívánságától függetlenül folytatniuk kellett volna a vizsgálatokat. Ennek hiányában az EJEB megállapította, hogy Törökország az EJEE 2. és 3. cikkét megsértve, nem teljesítette a kellő gondosság követelményét. Továbbá kiemeljük azt is, hogy az idézett cikkek mellett az EJEE 14. cikkében foglalt megkülönböztetés tilalma is megsérült, mivel az állam a hatóságok nők elleni negatív diszkriminációjával szemben semmilyen lépést nem tett. Az ügy kapcsán lényeges előre lépést jelent az Isztambuli Egyezmény (Isztambul, 2011), amely egyértelműen kimondja, hogy a nőkkel szembeni erőszak a megkülönböztetés egyik formája, illetve a kapcsolati erőszak túlnyomó része szintén a nőket érinti.

Kalucza v. Hungary

A kérelmező élettársi kapcsolata 2007-ben ért véget, azonban az egykori élettárs, Kalucza akarata ellenére sem távozott a lakásból. A kérelmező számos alkalommal tett feljelentést élettársa ellen erőszakos közöszlés, testi bántalmazás és zaklatás miatt. A magyar hatóságok eleinte felmentették az élettársat az ellene emelt vádak alól, majd később testi sértés miatt felfüggesztett szabadságvesztésre és

pénzbírságra ítélték. A büntetőeljárások alatt a kérelmező két alkalommal kezdeményezett távoltartási intézkedést élettársával szemben, amelyet a bíróság azzal utasított vissza, hogy mindketten hibásak voltak a kapcsolatuk megromlásáért. A 2005–2010. évek közötti időszakban összesen tizenhárom orvosi látlet készült a kérelmező fején, arcán, mellkasán és nyakán keletkezett sérülésekről.

A kérelmező szerint a magyar hatóságok megszegték az EJEE 2., 3., 8., és 13. cikkét, mivel nem védték meg az állandó fizikai és pszichikai bántalmazásoktól, véleménye szerint tehát sérült az élethez való joga, a kínzás tilalma, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való joga és a hatékony jogorvoslathoz való joga. Ezzel összhangban az EJEB szerint a magyar hatóságok valóban elmulasztották kötelezettségeik teljesítését, mivel nem védték meg a kérelmezőt élettársa erőszakos magatartásától. A történeti tényálláshoz az is hozzátartozik, hogy három alkalommal a kérelmezőt is elítélte a bíróság garázdaság és súlyos testi sértés elkövetése okán. Az eset kapcsán egyértelműen megállapítható az egyezmény 8. cikkének, azaz a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelme. Az EJEB továbbá kimondta azt is, hogy a bántalmazásban való közös részvétel nem alapozta meg a távoltartási kérelmek elutasítását.

Talpis v. Italy

A súlyos alkoholproblémákkal küzdő férj a kérelmezőt és gyermekeit rendszeresen bántalmazta, amelynek következtében a kérelmező súlyos testi sértést szenvedett el, egyik fia pedig meghalt. Az elszenvedett erőszakos cselekmények miatt a kérelmező ugyan többször is a hatóságokhoz fordult, viszont a férje által gyakorolt pszichológiai nyomás hatására vallomásaiban tett kijelentéseit később enyhítette. Az elkövetőt fia meggyilkolása és felesége sérelmére elkövetett emberölés büntetének kísérlete miatt az olasz bíróság életfogytiglani szabadságvesztésre ítélte.

Az EJEB 2017-ben hozott ítéletében megállapította, hogy Olaszország megsértette az EJEE 2. cikkében rögzített élethez való jogot. Az EJEB kiemelte, hogy az olasz hatóságok nem tették meg a megfelelő védelmi intézkedéseket az erőszak megismétlődésének elkerülése érdekében. Az EJEB egyben kimondta azt is, hogy a férj bántalmazásai miatt kialakuló erőszakos légkör kimerítette az embertelen bánásmód kritériumát, következésképpen az EJEE 3. cikke is sérült. Az EJEE 14. cikke is sérült, hiszen az olasz hatóságok tétlenséggel és az erőszakos cselekmények alábecsülésével nemi alapon diszkriminálták a kérelmezőt, így a hatóság részéről a kellő gondosság követelménye egyáltalán nem valósult meg.

2014-ben az orosz állampolgárságú Valeriya Igorevna Volodina (azóta már nevet változtatott) szerelembe esett S.-sel, vele összeköltözött Uljanovszk városában, ott élettársi kapcsolatot folytattak. Egy évvel később a hölgy S.-től elköltözött, mivel kapcsolatuk megromlott. Ekkor S. megfenyegette Volodina-t: amennyiben nem költözik vissza hozzá, megöli őt. S. 2016. és 2018. között, két éven keresztül abuzálta Volodina-t: a nő hét alkalommal fenyegetést és súlyos bántalmazást jelentett be a hatóságoknak, e mellett panaszával felkereste a rendőrséget, sérüléseivel kórházban is járt, hogy az S. által okozott fizikai bántalmazások jeleit rögzítsék. S. halálosan megfenyegette Volodina-t, sőt, a terhes nőt olyan súlyos mértékben bántalmazta, hogy Volodina-n művi abortuszt kellett végrehajtani. Volodina másik városba, Moszkvába menekült, több mint nyolcszáz kilométer távolságra Uljanovszktól, azonban S. megtalálta őt egy álláskereső oldalon. Álnéven állásinterjúra invitálta, majd Volodina-t akarata ellenére visszavitte Uljanovszkba. S. Volodina táskájába nyomkövetőt is varrt, őt folyamatos jelleggel követte, egy alkalommal még egy taxiból is kirángatta.

Bár Volodina folyamatos jelleggel jelezte a hatóságok irányába, hogy volt élettársa bántalmazza, a hatóságok a férfi ellen sosem emeltek vádat, mondván, hogy közvérdra üldözendő bűncselekmény nem valósult meg. Egy alkalommal indult S.-t érintően büntetőeljárás, amikor is Volodina-ról – annak engedélye nélkül – az internetre képeket töltött fel. Volodina ekkor is hiába kérte a hatóságok segítségét, a rendőrség a két személy „rossz viszonyának” értékelte a fennálló helyzetet, amely álláspontjuk alapján nem igényelt hatósági beavatkozást.

Volodina az EJEB-hez fordult, mivel álláspontja szerint az orosz állam az elle-ne elkövetett erőszakot nem akadályozta meg, az általa bejelentett eseteket nem derítette föl, és az elkövetőt nem vonta felelősségre. Az EJEB az EJEE 3. és 14. cikkei alapján vizsgálta az esetet. A 3. cikk szerint senkit sem lehet kínzásnak vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni. A 14. cikk alapján az EJEE-ben meghatározott jogokat és szabadságokat minden megkülönböztetés – például nem vagy nemzeti hovatartozás – nélkül kell biztosítani.

Az EJEB álláspontja szerint a fizikai bántalmazás önmagában is eléri a 3. cikk alkalmazásának szükségességét. Az EJEB vizsgálata során azt állapította meg, hogy Oroszországban nincs hatékony védelmi mechanizmusa a családon belüli erőszakos történéseknek, a büntetőjogi tényállások között nem került rögzítésre a családon belüli erőszak esete, sem önálló törvényi tényállásként, sem súlyosbító körülményként. Továbbá az orosz jogrend szerint a könnyű testi sértés vonatkozásában kizárólag magánvádlóként lehet fellépni, amely a sértettekre aránytalanul nagy terhet ró, hiszen jellemzően a sértettek továbbra is

közös háztartásban élnek a bántalmazóval, többnyire anyagiakban is bántalmazójuktól függenek. Amennyiben pedig mégis megindul a magánvádas eljárás, azt a sértett magánvádló ejtheti, ilyen esetben pedig nincs lehetőség az eljárás hivatalból történő lefolytatására.

Az EJEB azt is megállapította, hogy Oroszország hatóságai nem tették meg az EJEE-ben foglaltak alapján elvárható intézkedéseket. A hatóságok nem intézkedtek akkor sem, amikor Volodina már több alkalommal jelezte feléjük az őt ért bántalmazásokat, pedig vélelmezhatték, hogy Volodina S. bármikor újra abuzálhatja valamilyen formában. A hatóságok hagyták S.-nek, hogy tovább fenyegetse, zaklassa, bántalmazza Volodina S. A EJEB kiemelte, hogy bár Oroszország részese az EJEE-nek, a családon belüli erőszak sértettjeit nem illeti meg a távortartással egyenértékű jogintézmény, mint olyan védelmi forma, amely biztonságukat hivatott garantálni.

További megállapítása volt az EJEB-nek, hogy Oroszország bűnüldöző hatósága elfogadhatatlanul kezelte Volodina bántalmazását, hiszen Volodina rengeteg bizonyítéka volt a fizikai bántalmazások bekövetkeztére. Az eljárások többnyire a bántalmazó, S. nyilatkoztatására korlátozódtak, illetőleg próbálták S.-t meggyőzni az esetenként bekövetkezett anyagi kár megfizetéséről. Hivatalból sosem indult S. ellen eljárás, holott mind az emberrablás, mind az a fizikai bántalmazás, amely végül az abortuszhoz vezetett, közbűnről üldözendő cselekménynek számítanak az orosz jogrend szerint is.

Az EJEE 14. cikkét nem kizárólag a szándékos diszkrimináció esetén lehet alkalmazni, hanem a de facto eltérő bánásmód esetén is. Az EJEB pedig ezzel az esettel összefüggésben megállapította az Oroszországban rendszerszinten jelen lévő de facto megkülönböztetést a nők vonatkozásában, hiszen ebben az országban a családon belüli erőszak áldozatai a legnagyobb részben a nők, továbbá hatalmas a látencia e tekintetben. A korábban említett CEDAW-egyezmény alapján pedig az EJEB a családon belüli erőszakot a nők elleni diszkrimináció egyik formájának tekinti. Így Volodina S. személye elleni hátrányos megkülönböztetést nem kellett bizonyítania az EJEB előtt.

Az oroszországi magánvádas eljárásokban a sértetteknek csekély esélyük van arra, hogy a bántalmazót ténylegesen is felelősségre vonják. Az EJEB úgy ítélte meg, hogy Oroszország a családon belüli erőszak problémáját vonakodik elismerni. Az EJEB megállapította, hogy Oroszország a nemek közötti egyenlőség érvényesítéséhez szükséges feltételeket nem teremtette meg, továbbá megállapította mind az EJEE 3. cikkének, mind pedig 14. cikkének megsértését a Volodina-eset kapcsán, Oroszországot összesen huszonhatezer euró megfizetésére kötelezte ([URL5](#)).

Az orosz és a magyar jogi szabályozás összehasonlítása

Mint azt a Volodina v. Russia eset kapcsán láthattuk, az orosz büntetőeljárás szabályok különböznek a magyar eljárási szabályoktól. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 53. § (1) bekezdés a) pontja alapján a magánvádló az a sértett, aki könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmozás, becsületsértés, kegyeletsértés, becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése, vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala esetén a vádat képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.

Az Orosz Föderáció Büntetőeljárás Törvénykönyve (a továbbiakban: OFBTK) alapján magánvádló az, aki a magánvádas büntetőügyekben sértettként vagy annak törvényes képviselőjeként jár el. A magánvádló ugyanolyan jogokkal rendelkezik, mint az ügyész, lehetőség van a viszonvádra is (URL6), amelyre a magyar Be. is lehetőséget nyújt.

A magyar jog szerint, amennyiben a magánvádló a magánvádas eljárás tárgyát érintő feljelentést a nyomozó hatóságnál teszi meg, a feljelentést haladéktalanul továbbítani szükséges az ügyészség részére. Ha a magánvádló az ügyészségnél tesz ilyen tartalmú feljelentést, úgy az ügyészség három munkanapon belül dönt arról, hogy a vád képviseletét átveszi-e a magánvádlótól vagy sem. Amennyiben a vád átvételére kerül sor, erről az ügyészség a sértettet tájékoztatja. Ha a vádat nem veszi át, az iratok haladéktalanul a bíróság részére kerülnek megküldésre, amelyről a feljelentőt tájékoztatják [Be. 379. § (3)-(4) bekezdés]. Továbbá, amennyiben az ügyészség a vád képviseletét nem vette át, és a feljelentés elutasítására vagy az eljárás megszüntetésére kerül sor, a jogorvoslat miatt az ügyészség a feljelentést a sértett nyilatkozatával és az ügyiratokkal együtt nyolc napon belül megküldi a bíróságnak [Be. 371. § (5) bekezdés].

Az OFBTK alapján a magánvádlónak a bírósághoz kell keresetet benyújtania, amennyiben a bíróság elfogadja az eljárás iránti kérelmet, a keresetet benyújtó személy magánvádlónak minősül. A bíró és a kérelmet benyújtó személy egy jegyzőkönyvben rögzítik, hogy a magánvádló tisztában van az OFBTK által előírt jogaival, ezt követően kerülhet sor a magánvádló nyilatkozatának benyújtására. Viszonvád esetén az ellenkérelmet (szintén nyilatkozási forma) is szükséges benyújtani, a két kérelmet egyidejűleg szükséges vizsgálni. Az ügyészség a magánvádas ügyekben is el kell, hogy járjon, amennyiben azok kezdeményezésére az ügyészség hozzájárulásával került sor. Abban az esetben, ha az ügyész az eljárás során úgy látja, hogy a rendelkezésre álló bizonyíték(ok) a vádlottal szemben felhozott váda(ka)t nem erősíti(k) meg, a vádat elejti (URL6).

Fentiek alapján látható, hogy bár a magánvádas eljárási szabályok hasonlóak a két országban, hiszen mindkét esetben lehetőség van a sértett általi vád képviseletének ellátására, és abban az ügyészség is megjelenhet, az eljárási szabályok között eltérés is tapasztalható. Az EJEB fent bemutatott ítéletében rögzítette, hogy bár Oroszország részese az EJEE-nek, a családon belüli erőszak sértettjeit nem illeti meg a távoltartással egyenértékű jogintézmény, mint olyan védelmi forma, amely biztonságukat hivatott garantálni. A magyar eljárási törvény személyi szabadságot érintő kényszerintézkedései között viszont megjelenik a távoltartás jogintézménye is [Be. 272. § (2) bekezdés b) pont], amely a bizonyítás megnehezítésének vagy megghiúsulásának, illetőleg a sértett vonatkozásában a bűnis-méltés megakadályozása érdekében rendelhető el [Be. 277. § (1) bekezdés].

Az EJEB uniós tagállamokra vonatkozóan tehető megállapításai

Az EJEB által hozott ítéletekből egyértelműen levonható az a következtetés, hogy mind Magyarország, mind az Európai Unió tagállamok számára, büntetőjogi eljárásaik vonatkozásában az EJEB megállapította az EJEE-ben foglalt jogok sérelmét. Ez leggyakrabban a hatóságok családon belüli erőszakkal összefüggésbe hozható ügyekben kifejtett passzív hozzáállásában volt megfigyelhető. Mindezek mellett a leggyakrabban – a fenti jogeseteket alapul véve – az EJEE 2. cikkét, azaz az élethez való jogot érintően tett negatív megállapításokat. Általánosan megfigyelhető az is, hogy több tagállamot érintően is megállapításra került a 13. cikk, azaz a hatékony jogorvoslathoz való jog sérelme.

Az EJEB ezért a tagállamok számára ezen problémás területeket érintően jobbjó szándékú javaslatokat, lépéseket irányzott elő.

A már említett Isztambuli Egyezmény, amely alapvetéseiben az EJEE-ben foglaltakból indul ki, illetve figyelemmel volt az EJEB ítélkezési gyakorlatára, továbbá egyéb nemzetközi egyezményekre és dokumentumokra, egyik fő céljaként tűzte ki a nők védelmét az erőszak minden lehetséges formájával szemben, továbbá prioritásként kezeli a nők elleni erőszak, a párkapcsolati és családon belüli erőszak megelőzését, üldözését és visszaszorítását. További célokként került megjelölésre, hogy átfogó szakpolitikák és intézkedések megtervezésével védik és támogatják a családon belüli erőszak, a párkapcsolati erőszak és a nők elleni erőszak sértettjeit, elősegítik a nemzetközi együttműködést ezen a területen, hogy felszámolásra kerülhessen ez a jogsértésekkel igencsak nagy számban érintett szegmense az elkövetett bűncselekményeknek.

Az Isztambuli Egyezményben rögzített célkitűzések meglehetősen nagy feladatot rónak az egyes tagállamok rendvédelmi és egyéb közigazgatási szerveire, ugyanakkor nem várható el, hogy a célkitűzések teljes mértékben megvalósulhatnak. A családon belüli erőszak, a párkapcsolati erőszak és a nők elleni erőszak – álláspontunk szerint – ugyanis olyan bűncselekmények, amelyek esetén óriási látenciával számolhatunk. Sok nő, gyermek nem meri jelezni harmadik személy felé, hogy ilyen jellegű erőszak áldozata. Erre különböző okok miatt kerülhet sor: szégyelli magát, vagy azt, hogy a bántalmazóhoz köze van; nem gondolja, hogy esélye lehet mástól segítséget kapni; vagy egyszerűen „ebben nőtt fel”, nem gondolja, nem tudja, hogy máshogyan is élhetné az életét, így segítséget sem fog kérni.

Ez az említett látencia pedig az Isztambuli Egyezményben megjelölt célok megvalósulását hátráltatja, és előre vetíti, hogy kizárólag a büntetőjogi intézkedésekkel, szankciókkal nem lehetséges felszámolni a családon belüli erőszak, a párkapcsolati erőszak és a nők elleni erőszak területét, ennek érdekében szükséges egy olyan többlettevékenység, amely pozitív irányba mozdítja el ezen bűncselekmények felszámolását.

Összegzés

A családon belüli erőszak témaköre, illetőleg az ennek felszámolása érdekében végzett tevékenység rendkívül aktuálisnak mondható, figyelemmel arra, hogy a COVID–19-világjárvány negatív hatásai, a járvány terjedése megakadályozása céljából preventív jelleggel elrendelt intézkedések okán az áldozatok minden eddiginél nagyobb mértékben, hosszabb ideig össze voltak zárva bántalmazóikkal. Ennek eredményeképpen a családon belüli erőszak a járvány első hullámában felerősödött.

A családon belüli erőszak a világ összes országában jelen van. Jelen értekezésben a témakört a gyakorlati oldaláról megközelítve, egy-egy szlovák, török, magyar, olasz és orosz államok EJEB-et megírt jogeseteit mutattuk be.

A hazai és az orosz magánváddal kapcsolatos eljárás szabályait összehasonlítva elmondható, hogy bár a szabályozás a két országban hasonló, az eljárási szabályok között eltérés is tapasztalható. Az EJEB a Volodina v. Russia ítéletében rögzítette, hogy bár Oroszország részese az EJEE-nek, a családon belüli erőszak sértettjeit nem illeti meg a távortartással egyenértékű jogintézmény, mint olyan védelmi forma, amely biztonságukat hivatott garantálni. A magyar eljárási törvény személyi szabadságot érintő kényszerintézkedései között viszont megjelenik a távortartás jogintézménye is, amely a bizonyítás megnehezítésének

vagy meghíúsulásának, illetőleg a sértett vonatkozásában a bűnismétlés megakadályozása érdekében rendelhető el.

Az EJEB által hozott ítéletekből egyértelműen levonható az a következtetés, hogy mind Magyarország, mind az Európai Unió tagállamok számára, büntetőjogi eljárásaik vonatkozásában, megállapította az EJEE-ben lefektetett jogok sérelmét. Figyelemmel az Isztambuli Egyezményben foglaltakra, szükséges a családon belüli erőszak, a párkapcsolati erőszak és a nők elleni erőszak lehető legnagyobb mértékben történő felszámolása. Ehhez azonban – véleményünk szerint – nem elegendő kizárólag a rendvédelmi szervek fellépése, ahhoz szükséges lenne e mellett valamilyen többletvegyenység végzése is.

Felhasznált irodalom

- Domokos A. (Szerk.) (2017). *A családon belüli erőszak büntetőjogi és társadalmi megítélése*. Károli Gáspár Református Egyetem.
- Országos Gyermekégeszségügyi Intézet (2004). *I. sz. Módszertani levél*. <http://kulvarosialdozatszegites.hu/files/docs/A%20gyermekbantalmas.pdf>
- Szabó J. & Virág Gy. (2022). Love in the Time of Pandemic. Domestic violence during the first wave of COVID-19 in Hungary. *Belügyi Szemle*, 70(ksz1), 7–34. <https://doi.org/10.38146/BSZ.SPEC.2022.1.1>
- Virág Gy. (2005). Családon belüli erőszokról. *Belügyi Szemle*, 53(9), 3–22.

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: *Egyesült Nemzetek Szervezete*. <https://www.un.org/en/>
- URL2: *WHO warns of surge of domestic violence as COVID-19 cases decrease in Europe*. <https://unric.org/en/who-warns-of-surge-of-domestic-violence-as-covid-19-cases-decrease-in-europe/>
- URL3: *Violence against women and girls: the shadow pandemic*. <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/4/statement-ed-phumzile-violence-against-women-during-pandemic>
- URL4: *Emberi Jogok Európai Egyezménye*. https://www.echr.coe.int/documents/convention_hun.pdf
- URL5: *Volodina: a családon belüli erőszak a nőket sújtó diszkriminatív jelenség, ami ellen az államnak föl kell lépnie*. <https://ejeb.atlatszo.hu/2019/07/29/volodina-a-csaladon-beluli-eroszak-a-noket-sujto-diszkriminativ-jelenseg-ami-ellen-az-allamnak-fol-kell-lepnie/>
- URL6: *Orosz Föderáció Büntetőeljárási Törvénykönyve*. <https://skoreacar.ru/hu/warranty-periods/k-uchastnikam-ugolovno-go-sudoproizvodstva-otnosyatsya-uchastniki-ugolovno-go/>

Alkalmazott jogszabályok

1982. évi 10. törvényerejű rendelet a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról 1979. december 18-án New Yorkban elfogadott egyezmény kihirdetéséről

1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről

1993. évi XXXI. törvény az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről

2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról

Az Európa Tanács nők elleni erőszak és a párkapcsolati és családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló, Isztambulban, 2011. május 11-én kelt Egyezménye

EJEB2007. 7510/04. ítélete (Kontrova v. Slovakia)

EJEB2009. 33401/02. ítélete (Opuz v. Turkey)

EJEB2012. 57693/10. ítélete (Kalucza v. Hungary)

EJEB2017. 41237/14. ítélete (Talpis v. Italy)

EJEB2019. 41261/17. ítélete (Volodina v. Russia)

Nők elleni erőszak megszüntetéséről szóló ENSZ Nyilatkozat, 1993.

Orosz Föderáció Büntetőeljárás Törvénykönyve

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Antalóczy P. & Gonda É. (2022). A családon belüli erőszak az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatában. *Belügyi Szemle*, 70(8), 1599–1611. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2022.8.1>